

לכאורה הצעת החוק, והן יכולות בקלות לגרום לנזק בלתי הפיך ליצרני התוכן שידרשו מהן כסף: לחסום אותם. מה גם שאתרים שנמצאים במנועי חיפוש אחרים לא ייהנו מכך - דבר שאינו קביל.

גם לד"ר **יצחק שמר**, ראש המסלול למערכות מידע במכללה לישראל, יש ביקורת על ההצעה. לדבריו, מדובר בהצעה טובה, אבל "ח"כ מרגלית יורה לכיוון הלא נכון. גוגל ושחקנים גלובליים אחרים הופכים אמנם לכוח-על בכלכלה בחברה העולמית, אבל לא קיים רגולטור הגלובלי שיהיה מסוגל לאכוף את החוק הזה. גם אם יימצא רגולטור שכזה, אני מתקשה לחשוב על מנגנון הוגן ומעשי שיקבע מי זכאי לתשלום ולכמה". הוא מעלה נימוק נוסף: "הכנסותיה של גוגל נובעות מהמידע על הגולשים ולא מתוכני אתרים ולכן, על פי ההיגיון של הצעת החוק, התשלום מגיע לגולשים ולא ליצרני התוכן".

מנגד, **עידו לוי**, מנכ"ל חברת הייעוץ גלובל מרקט ויו"ר תחרות Webi Awards של אנשים ומחשבים, דווקא תומך בהצעת החוק וסבור, שהיא במקומה. לדבריו, "בשנים האחרונות נוצר מצב אבסורדי, שבמסגרתו בעלי תוכן לא מקבלים תמורה ראויה על יצירותיהם. הדבר נכון לא רק לגבי גוגל, אלא גם לגבי ענקיות נוספות כמו פייסבוק, שפיתחה שיטה מעוותת שמאפשרת **למארק צוקרברג** לעשות הון מהמידע עליהם". יתרה מזאת, הוא מבקר את הסכום ש"ח"כ מרגלית מועיד בהצעה ליצרני התוכן - 7% - וטוען שהוא "צנוע מדי". "המצב הנוכחי, שבו גוגל ופייסבוק גורפות רווחי ענק ויצרני התוכן מקבלים אפס אחד עגול הוא בלתי נסבל וחייב להיפסק", טען לוי. השורה התחתונה: אין להצעת החוק של "ח"כ מרגלית סיכויים רבים לעבור, כי מדובר בהצעת חוק פרטית שהממשלה לא הודיעה שהיא תומכת בה.

אצל יצרני התוכן, בעיקר המו"לים והעיתונים המקוונים, שמשקיעים משאבים רבים בהפקת התוכן. אין להתעלם מהעובדה שחיפוש מעלים את מספר הכניסות לאותם אתרים ואת החשיפה לתוכן שלהם, מהלך שהוא בעל ערך כלכלי רחב. עם זאת, במאזן כללי של העשור האחרון, יותר ויותר אתרי תוכן שנשענים על עיתונות ממוסדת נאלצים לצמצם את פעילותם, שלא לדבר על סגירת עיתונים מודפסים.

ענקיות החיפוש נוקטות שיטות שיווק שונות כדי לעודד אותנו, הגולשים, לחפש כמה שיותר מידע. כבר ב-2007 השיקה מיקרוסופט קמפיין בשווי של שני מיליארד דולרים כדי לעודד גולשים להיכנס לאתר MSN. אתרים אחרים מציעים מבצעים ופרסים למי שיגלוש וימצא אותם במנועי החיפוש. עכשיו בא "ח"כ מרגלית ומבקש לתקן במעט את העוול. הוא רוצה, באמצעות הצעת החוק, לסייע בעקיפין לכלי התקשורת בארץ וליצרני תוכן גדולים, בייחוד לעיתונות היומית הממוסדת, שנאלצת שוב ושוב לפטר עובדים מוכשרים.

מה אומרים המומחים?

הדעות על הצעת החוק חלוקות, מן הסתם. אחד המתנגדים לה הוא עו"ד **יהונתן קלינגר**, והתנגדותו נובעת מכמה סיבות. ראשית, לדעתו, מדובר בבעיה שאינה בעיה, כלומר: לא קיימת. הלגיטימיות של שימוש במידע שאילו מגיעים גולשים לאחר שחיפשו במנועים קיימת מזה שנים, וטובי המו"לים בעולם ניסו שוב ושוב לערער על כך, ללא הצלחה. בנוסף, הוא טוען, שגם יצרני התוכן נהנים מפריחתן של חברות כמו גוגל. וגם אם מרגלית צודק, סבור עו"ד קלינגר, הפתרון שהוא מציע לא יעיל ובלתי ישים בעליל. סיבה נוספת היא שמדובר בחברות ענק, בעיקר גוגל, שאליה מכוונת

המתוגמלים בהיי-טק: הטבלה כן משקרת

מהנדסי מערכות, מנהלי אבטחת מידע, מפתחי מובייל ועוד בעלי מקצועות מבוקשים בענף מקבלים שכר נאה גם בשנת ההאטה הנוכחית • אלא שלא לעולם חוסן, ויש שורה של בעיות שאם לא יפתרו בקרוב, 2014 תהיה לא מזהירה בכלל

מסכימים לניתוח האופטימי הזה. לדעתם, הגל הגדול של פיטורים בענף עוד לפנינו, וזאת משתי סיבות. האחת היא המשך היחלשות הדולר, שהתעשיינים מזהירים את בנק ישראל ואת שר האוצר שאם הם לא יתעשתו, אלפי עובדים ימצאו את דרכם הביתה בגינו. "על הממשלה לצאת למאבק בספקולנטים", חוזר ואומר **אלישע ינאי**, יו"ר איגוד תעשיות האלקטרוניקה והתוכנה, מעל כל במה אפשרית. "התעשיינים, שעובדים בעיקר לייצוא, לא יכולים לחיות עם שער דולר נמוך כל כך, כי הם ממשיכים לשלם משכורות לעובדים ומנהלים את כל הפעילות שלהם מישראל. מי שמעלה או מוריד את הדולר הם כוחות שוק לא טבעיים שפוגעים ביצואנים".

הטענות השני של התעשיינים, שמחזק את האזהרה מפני פיטורים, הוא טבלאות השכר שמתפרסמות חדשות לבקרים על ידי חברות כוח האדם, כמו אלה שכלולות במאמר זה. הטבלאות הללו משקפות רמת שכר גבוהה ביותר עבור בעלי החברות, שנובעת ממחסור חמור בכוח אדם באותם מקצועות המתוגמלים בדרגות שכר שהן מעל ומעבר לממוצע במשק. התעשיינים לא יכולים לתפקד בלי בעלי מקצוע אלה, בייחוד בעולם התוכנה, ודורשי העבודה בתחום לא מסכימים לעבוד בשכר נמוך, כי הם יודעים שהמקצוע שלהם מבוקש. כללי ההיצע והביקוש שהם לכאורה טבעיים בשוק עבודה רגיל, ופה פועלים בדיוק ההיפך - נגד המעסיקים. השורה התחתונה: טבלאות השכר שמראות על תגמול נאה לסוג מסוים של מקצועות בהיי-טק לא מציירות את התמונה האמיתית. אם לא יחולו שינויים בולטים במבנה שוק העבודה ובקצב הזרמת ההנדסים לשוק ולא יפתרו בעיית הדולר, 2014 צפויה להיות שנה לא מזהירה בכלל.

היי-טק משדר בתקופה האחרונה האטה מסוימת, שבאה לידי ביטוי בירידה בביקוש לעובדים ברבעונים השני והשלישי של השנה. אולם למרות זאת יש עדיין מספר לא מועט של מקצועות מבוקשים, שהמועסקים בהם מתוגמלים בצורה יפה. אלא שהאמת היא שמחסור בכוח אדם ובעיית הדולר מאיימים אפילו על מקומות העבודה המתגמלים ביותר.

מסקר שכר שערך פורטל דרושים, שמעודכן לספטמבר, עולה שהמקצועות המתוגמלים ביותר בענף הם מהנדסי מערכות, שהבכירים בהם משתכרים בין 32 ל-35 אלף שקלים בחודש. הבאים בתור אחריהם הם מנהלי אבטחת המידע: ראש צוות בתחום משתכר בין 28 ל-33 אלף שקלים לחודש. תחום המובייל חם מאוד: מפתח מובייל משתכר בין 27 ל-30 אלף שקלים בחודש. מתכנת C++ יקבל בין 25 ל-28 אלף, אם יש לו ניסיון של יותר מחמש שנים, ומתכנת מתחיל - בין 18 ל-22 אלף. תחום בדיקות התוכנה לא כל כך מבוקש, וטווח השכר בו נע בין 20 ל-24 אלף שקלים בחודש לבעל ותק של חמש שנים ויותר.

תמונה זו משקפת כמוון רק רכיב אחד מהסך הכולל של שוק ההיי-טק בישראל, שמאופיין בשלוש השנים האחרונות בחוסר יציבות ובעיקר בחוסר ודאות. ברבעון השני של 2013 חלה ירידה של 25% בביקוש לעובדים בכל תחומי ההיי-טק בהשוואה ל-2012.

המצב טוב או רע?

נכון הוא שאם מסתכלים על מפת השכר הקיימת, אפשר לומר שהמצב בענף לא רע, אולם התעשיינים וראשי חברות ההיי-טק לא